

Sygn. akt I C 498/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 maja 2014 r.

Sąd Rejonowy w Kłodzku Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący SSR Izabela Kosińska – Szota

Protokolant Lucyna Kazimierzuk

po rozpoznaniu w dniu 23 kwietnia 2014 r. w Kłodzku na rozprawie

sprawy z powództwa D. P.

przeciwko (...) S.A. z siedzibą w W.

o zapłatę 20 000 zł

I. zasądza od strony pozwanej (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powódki D. P. kwotę 10 000 (dziesięć tysięcy) zł z ustawowymi odsetkami od dnia 4 grudnia 2013 r.;

II. oddala dalej idące powództwo;

III. wzajemnie znosi koszty procesu;

IV. nakazuje uiścić na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Kłodzku stronie pozwanej (...) S.A. z siedzibą w W. kwotę 500 (pięćset) zł tytułem kosztów sądowych;

V. nakazuje ściągnięcie kwoty 500 (pięćset) zł z zasądzonego w punkcie I-ym roszczenia na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Kłodzku tytułem kosztów sądowych.

Sygn. akt I C 498/14

UZASADNIENIE

Powódka D. P. wniosła o zasądzenie od pozwanego (...) S.A. w W. kwoty 20 000 zł z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 20 listopada 2013 r. tytułem zadośćuczynienia na podstawie art.448 k.c. w zw. z art.24 k.c. i zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego w kwocie 4 800 zł.

Powódka w uzasadnieniu pozwu wskazała, że (...) doszło do wypadku, w wyniku którego zmarł ojciec powódki A. P., a sprawca wypadku korzystał z ochrony ubezpieczeniowej w zakresie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych na podstawie umowy ubezpieczenia zawartej ze stroną pozwaną. Powódka podniosła, że 30 października 2013 r. zgłosiła swe roszczenie stronie pozwanej w kwocie 80 000 zł tytułem zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych w związku ze śmiercią ojca (choć w pozwie wskazano „w związku ze śmiercią córki”). Powódka podała, że śmierć ojca była dla niej życiową tragedią, bardzo negatywnie wpłynęło to na jej psychikę, miała wówczas 5 lat i w jednej chwili skończyło się jej beztroskie dzieciństwo, bowiem tęskniła za ojcem, za wyjściami na plac zabaw, na basen, na spacer do parku. Powódka wskazała, że nie mogła zrozumieć, dlaczego tatuś nie wraca, zazdrościła rówieśnikom, że mają ojca, a ona nie ma. Zdaniem powódki żądane zadośćuczynienie uwzględnia przyczynienie się ojca powódki do zaistnienia przedmiotowego zdarzenia.

Strona pozwana wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów procesu podnosząc w uzasadnieniu odpowiedzi na pozew, że nie posiada legitymacji procesowej biernej i powołała na oparcie tego zarzutu wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi 15 lipca 2010 r. w sprawie (...). Na wypadek nie uwzględnienia tego zarzutu strona pozwana zarzuciła nieudowodnienie roszczenia. Ponadto wskazała, że powódce zostało wypłacone odszkodowanie, które 15 lat temu przedstawiało realną wartość, a tym samym nie jest możliwe porównywanie jej wartości do kwoty obowiązującej aktualnie. Strona pozwana zarzuciła również wygórowaną wartość żądania powołując się na orzecznictwo sądów w tym przedmiocie. Strona pozwana zakwestionowała również żądanie zapłat odsetek ustawowych podając, że termin 30 – dniowy od daty zgłoszenia roszczenia nie upływał 20 listopada 2013 r. Strona pozwana nie zgodziła się także z żądaniem zasądzenia dwukrotności stawki kosztów zastępstwa procesowego podnosząc, że nie jest to uzasadnione szczególnym charakterem sprawy, ani nakładem pełnomocnika.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powódka D. P. w chwili urodzenia nie została uznana przez A. P. jako jego córka, dopiero gdy miała 6 miesięcy A. P. uznał ojcostwo. Powódka mieszkała z matką w R., jej ojciec z nimi nie mieszkał, ale również zamieszkiwał w R.. A. P. dość często przychodził do córki, razem spędzali czas na spacerach, chodzili na lody, nad zalew, na basen, jeździli do P.. Zdarzało się, że A. P. zajmował się także powódką podczas nieobecności jej matki.

Dowód:

- zeznania świadka V. K. – k.44

- zeznania powódki – k.44 verte – 45

A. P. chodził z córką za rączkę, dostosowywał się do niej, choć lubił rozrywkę. Gdy powódka miała 2,5 roku lub 3 lata widząc ojca biegła do niego wyciągając ręce. Powódka z ojcem odwiedzała babcię.

Dowód:

- zeznania świadka V. K. – k.44

A. P. czytał powódce bajki na dobranoc, usypiał ją. Przychodził do powódki codziennie, bądź co drugi dzień. Powódka cieszyła się z wizyt ojca. Ojciec płacił alimenty, pomagał ponadto matce powódki, gdy pieniędzy brakowało.

Dowód:

- zeznania powódki – k.44 verte

W dniu (...) w R.w wyniku umyślnego naruszenia zasad bezpieczeństwa przez Z. K.który w stanie nietrzeźwości kierował samochodem nie zachowując należytej ostrożności oraz bezpiecznej prędkości utracił panowanie i na prostym odcinku drogi zjechał na prawe pobocze i uderzył w przydrożne drzewa, w wyniku czego A. P.doznał ciężkich obrażeń ciała które spowodowały jego śmierć.

Dowód:

- znajdujące się w aktach szkody: - wyrok Sądu Rejonowego w Kłodzku z dnia 11.08.2004 r.

i wyrok Sądu Okręgowego w Świdnicy z dnia 16.09.2005 r.

Powódka w chwili śmierci ojca miała 5 lat. Sprawca wypadku posiadał ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych u strony pozwanej.

Okoliczność bezsporna

Powódka w czasie pogrzebu ojca dowiedziała się, że to chowają jej tatę. Po śmierci ojca powódka z matką, dziadkami i dalszą rodziną często chodziła na spacery aleją, gdzie zdarzył się wypadek. Często zapala tam znicz. Powódka chodziła z rodziną również często na cmentarz. Po śmierci ojca powódce brakowało ojca, do chwili obecnej jej go brakuje. Wówczas bardzo tęskniła, nie rozumiała dlaczego nie przychodził i wciąż o to pytała matkę i dziadków, którzy jej tłumaczyli, że ojciec nie wróci. W pierwszej i drugiej klasie szkoły dzieci często pytały powódkę, dlaczego nie ma taty i powódka, choć było jej przykro, musiała im tłumaczyć przyczyny braku ojca.

Dowód:

- zeznania powódki – k.44 verte – 45

W wieku około sześciu lat powódka, gdy była z rówieśnikami – córkami V. K. i jej mężem, przytulała się do ojca dziewczynek, ponieważ widziała jak one to robią. mówiła też, że chciałaby mieć tatę.

Dowód:

- zeznania świadek V. K. – k.44 verte

Pismem z dnia 30 października 2013 r. powódka działając za pośrednictwem (...) Centrum (...) zwróciła się do strony pozwanej o wypłatę 80 000 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę w związku ze śmiercią ojca. Pismo to wypłynęło do strony pozwanej w dniu 4 listopada 2013 r.

Dowód:

- znajdujące się w aktach szkody pismo (...) Centrum (...) z dnia 30.10.2013 r. wraz z kopertą

Strona pozwana wypłaciła powódce kwotę 2 500 zł.

Dowód:

- znajdująca się w aktach szkody decyzja pozwanego z dnia 19.11.2013 r.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługuje na uwzględnienie co do kwoty 10 000 zł.

Bezsporne w sprawie jest, że powódka D. P. była dzieckiem 5 letnim w chwili śmierci swego ojca A. P. w dniu (...) oraz, że sprawca zdarzenia posiadał u strony pozwanej ubezpieczenie w zakresie odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych.

Spór dotyczył kwestii legitymacji procesowej bierniej strony pozwanej, a także wysokości żądania.

W pierwszej kolejności rozstrzygnąć należało, czy istotnie strona pozwana nie jest biernie legitymowana.

W ocenie Sądu, zarzut ten jest chybiony. Wskazać należy, że w dniu 3 sierpnia 2008 r. został znowelizowany ustawą z dnia 30 maja 2008 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 116, poz.731) przepis art.446 poprzez dodanie § 4 o treści: Sąd może także przyznać najbliższym członkom rodziny zmarłego odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę. Zatem jednoznacznie wynika, że przepis ten nie obowiązywał w chwili śmierci ojca powódki w dniu 4 kwietnia 1999 r., a więc w chwili zdarzenia, w wyniku którego powódka doznała krzywdy. Jak wynika z orzecznictwa Sądu Najwyższego spowodowanie śmierci osoby bliskiej przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 30 maja 2008 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 116, poz.731) mogło stanowić naruszenie dóbr osobistych najbliższych członków rodziny zmarłego i uzasadniać przyznanie im zadośćuczynienia na podstawie art.448 k.c. (wyrok SN z dnia 14 stycznia 2010 r. w sprawie IV CSK307/09, wyrok SN z dnia 15 marca 2012 r. w sprawie I CSK 314/11). W uchwale Sądu Najwyższego z dnia 22

października 2010 r. w sprawie III CZP 76/10 wskazano, że najbliższemu członkowi rodziny zmarłego przysługuje na podstawie art.448 k.c. w związku z art.24 § 1 k.c. zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę, gdy śmierć nastąpiła na skutek deliktu, który miał miejsce przed dniem 3 sierpnia 2008 r.

Sąd w pełni podziela stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w powołanych wyżej orzeczeniach oraz przytoczonych w uzasadnieniach tychże orzeczeń. Przechodząc do rozważań dotyczących niniejszej sprawy, wskazać dodatkowo należy, że powołany przez stronę pozwaną wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 3 sierpnia 2008 r., nie uwzględnia kwestii związku przyczynowego, stanowiącego niezbędną przesłankę rozstrzygnięcia o roszczeniach wynikających z czynów niedozwolonych. Wskazywanie na to, że „naruszenie dobra osobistego nie jest więc związane ze zdarzeniem w postaci czynu niedozwolonego, ale jego dalszą konsekwencją” jest błędne, ale ze sformułowania tego wyniku w sposób jednoznaczny związek przyczynowy, bowiem gdyby nie zdarzenie wywołujące szkodę, nie doszłoby do śmierci osoby najbliższej powódce – jej ojca, a gdyby nie śmierć ojca, to nie zostałoby naruszone dobro osobiste w postaci zerwanej więzi rodzinnej. Wielokrotnie sądy powszechne i Sąd Najwyższy wskazywały, że krzywdą wyrządzoną zmarłemu jest utrata życia, dla osób mu bliskich zaś jest to naruszenie dobra osobistego poprzez zerwanie więzi emocjonalnej, szczególnie bliskiej w relacjach rodzinnych. Również więc osoba dochodząca ochrony na podstawie art. 448 k.c. może być poszkodowana bezpośrednio i dochodzić naprawienia własnej krzywdy, doznaney poprzez naruszenie jej własnego dobra osobistego. Zdaniem Sądu, jest to normalne następstwo wynikające z działania będącego czynem niedozwolonym, w wyniku którego powstała w rozpoznawanym przypadku, po stronie powódki krzywda. Dowodem wskazującym na delikt po stronie ubezpieczonego u strony pozwanej Z. K. są wyroki Sądu Rejonowego w Kłodzku i Sądu Okręgowego w Świdnicy.

Z tych więc względów Sąd nie uwzględnił zarzutu braku legitymacji procesowej biernej pozwanej (...) S.A. i uznał, że powództwo zasługuje na uwzględnienie co do zasady.

Zgodnie z przepisem art.448 k.c. w razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę lub na jego żądanie zasądzić odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez niego cel społeczny, niezależnie od innych środków potrzebnych do usunięcia skutków naruszenia. Przepis art. 445 § 3 stosuje się.

Z tego względu dokonać w następnej kolejności należało oceny doznaney przez powódkę D. P. krzywdy.

Uwzględniając kompensacyjną funkcję zadośćuczynienia za doznaną krzywdę, którego głównym celem jest zatarcie lub co najmniej złagodzenie następstw naruszenia dóbr osobistych, uznaje się, że wysokość zadośćuczynienia winna zależeć przede wszystkim od wielkości doznaney krzywdy. Dla jej sprecyzowania i przyjęcia „odpowiedniej” sumy zadośćuczynienia uwzględnić należy takie okoliczności, jak: rodzaj naruszonego dobra, rozmiar doznaney krzywdy – oceniana obiektywnie, intensywność naruszenia – oceniana obiektywnie, stopień negatywnych konsekwencji dla pokrzywdzonego wynikających z dokonanego naruszenia dobra osobistego, w tym także niewymiernych majątkowo, nieodwracalność skutków naruszenia, stopień winy sprawcy, sytuację majątkową i osobistą zobowiązanego (por. wyrok SN z dnia 16 kwietnia 2002 r., V CKN 1010/00, OSNC 2003, nr 4, poz. 56; wyrok SN z dnia 13 czerwca 2002 r., V CKN 1421/2000, niepubl.; wyrok SA w Warszawie z dnia 22 lutego 2004 r., II ACa 641/03, Wokanda 2004, nr 9, s. 44; wyrok SN z dnia 19 kwietnia 2006 r., II PK 245/2005, OSNP 2007, nr 7-8, poz. 101; wyrok SA we Wrocławiu z dnia 24 lipca 2008 r., I ACa 1150/06, OSAW 2008, nr 4, poz. 110; G. Bieniek (w:) Komentarz..., s. 457; Z. Radwański, A. Olejniczak, Zobowiązania..., s. 263) [por. Agnieszka Rzetecka-Gil w: Komentarz do art.448 Kodeksu cywilnego].

Z ustalonego stanu faktycznego wynika w sposób jednoznaczny, że w wyniku śmierci ojca powódki doszło do naruszenia dobra osobistego powódki jakim jest więź z rodzicem. Wskazać należy, że więź pomiędzy rodzicami a dziećmi jest wartością niematerialną, która została uznana za dobro osobiste podlegające ochronie prawa cywilnego. W ocenie Sądu powódka udowodniła, że pomiędzy nią i ojcem A. P.istniała więź, której zerwanie spowodowało u niej ból, cierpienie oraz poczucie krzywdy, zwłaszcza gdy uwzględnić fakt, że powódka w chwili śmierci ojca była małym, bo 5 – letnim dzieckiem. Zdaniem Sądu, trudno oceniać tę więź w takim samym kontekście jak przeżycia osoby dorosłej związane z utratą osoby najbliższej, jednak gdy uwzględnić tęsknotę małego dziecka za rodzicem, brak zrozumienia

dla sytuacji, w której ojca już nie ma, nie sposób uznać, że nie ma związanego z tymi przeżyciami bólu i cierpienia dziecka przeżywającego na swój sposób utratę jednego z rodziców. Z przeprowadzonych dowodów z zeznań świadka V. K. i zeznań powódki wynika jednoznacznie, że A. P. mimo, że początkowo poddawał w wątpliwość swoje ojcostwo, to następnie po przeprowadzeniu badań DNA czuł się ojcem i podjął się obowiązków z tym związanych. Zwrócić jednak należy stanowczo uwagę, że bez znaczenia dla oceny wysokości roszczenia w niniejszej sprawie pozostaje siła więzi rodzinnej A. P. z córką, która przecież nie stanowiła przedmiotu dowodu. Powszechnie wiadomo, że dwustronna relacja emocjonalna niekoniecznie musi być tego samego stopnia po obu stronach. W rozstrzyganej sprawie istotne znaczenie ma więź powódki z ojcem. W ocenie Sądu z przeprowadzonych dowodów wynika, że ojciec powódki przychodził do niej codziennie bądź co drugi dzień, chodził z powódką na spacer, zabierał w różne miejsca, czytał bajki przed snem, zajmował się powódką pod nieobecność jej matki. Twierdzenia powódki zawarte w uzasadnieniu pozwu dotyczące więzi zostały potwierdzone zarówno zeznaniami świadka, jak i powódki i tworzą spójną i logiczną całość. Ponadto zwrócić należy uwagę na istotną okoliczność, że po śmierci ojca powódka będąc małym dzieckiem łąkła kontaktu z ojcem i przytulała się do ojca córek świadka V. K., później mówiła im, że również chciałaby mieć tatę. To dowodzi istniejącej więzi i przeżyć powódki odpowiednich do wiek, a związanych ze śmiercią ojca. Ponadto nie mogło ująć uwadze Sądu, że powódka na skutek utraty ojca przeżywała negatywne emocje związane z pytaniami rówieśników dotyczącymi przyczyn braku ojca. Zeznań powódki wynika również brak zrozumienia przez nią w okresie dzieciństwa, dlaczego nie ma ona ojca i zadawanie pytań, kiedy tata do niej przyjdzie. Zeznań tych nie można zakwestionować, ponieważ prowadziłoby to wniosku, że im mniejsze dziecko w chwili śmierci rodzica, tym mniejsze ma szanse na otrzymanie zadośćuczynienia z tytułu naruszenia dobra osobistego w postaci więzi z rodzicem lub rodzicami. W ocenie Sądu, powódka również straciła szanse przez zdarzenie z dnia (...) na zgłębianie tych więzi, co również jest naruszeniem dobra osobistego.

Mając te okoliczności na względzie Sąd uznał, bacząc na datę zdarzenia – (...)że adekwatnym dla doznanej przez powódkę krzywdy związanej z naruszeniem jej dobra osobistego będzie zadośćuczynienie w kwocie 12 500 zł przy uwzględnieniu, że dotychczas strona pozwana wypłaciła powódce 2 500 zł, co wynika z decyzji z dnia 19 listopada 2013 r. W ocenie Sądu, łączne zadośćuczynienie 12 500 zł w pełni zrekompensuje krzywdę powódki, tę odczuwalną w dacie zdarzenia i krótko po nim, a także w okresie późniejszym. Z tego względu mając na względzie ustalony stan faktyczny Sąd zasądził na rzecz powódki kwotę 10 000 zł tytułem zadośćuczynienia.

W pozostałym zakresie powództwo podlegało oddaleniu, ponieważ uwzględnić należało fakt, że powódka z ojcem nie zamieszkiwała i nie było zwykłego kontaktu wynikającego z czynności życia codziennego. Ponadto Sąd nie dał wiary zeznaniom powódki co do zaręczyn jej rodziców i rozpoczęcia związku w dniu (...)Zeznania te są niewiarygodne, ponieważ nawet świadek V. K. wskazywała, że relacje rodziców powódki były coraz lepsze, lecz nie podała, by zamierzali razem zamieszkiwać, czy się zaręczać. Świadek podała tylko, że „jeszcze rok, a mogliby być razem”. W żadnym jednak wypadku nie potwierdziła okoliczności, o których zeznawała powódka dotyczących oczekiwania całej rodziny na przybycie ojca (...)

Od zasądzonej kwoty zadośćuczynienia Sąd zasądził odsetki po upływie 30 – dni od daty wezwania strony pozwanej do zapłaty. Skoro z koperty, w której nadano pismo z dnia 30 października 2013 r. wynika, że wpłynęło ono 4 listopada 2013 r., to termin 30 – dniowy upłynął 3 grudnia 2013 r. i od dnia następnego tj. 4 grudnia 2013 r. należne są odsetki zgodnie z przepisem art.481 § 1 i 2 k.c. Żądanie odsetek od 20 listopada 2013 r. było więc przedwczesne i w tym zakresie podlegało oddaleniu.

Na podstawie art.100 k.p.c., który stanowi, że w razie częściowego tylko uwzględnienia żądań koszty będą wzajemnie zniesione, orzeczono o kosztach procesu, ponieważ obie strony wygrały po połowie. Sąd bacząc na przepisy § 2 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych, zgodnie z którym zasądzając opłatę za czynności radcy prawnego z tytułu zastępstwa prawnego, sąd bierze pod uwagę niezbędny nakład pracy pełnomocnika, a także charakter sprawy i wkład pracy pełnomocnika w przyczynienie się do jej wyjaśnienia i rozstrzygnięcia, nie znalazł podstaw do uwzględnienia wniosku pełnomocnika powódki do ustalenia jego wynagrodzenia w wysokości dwukrotności stawki minimalnej i w tym zakresie w pełni podzielił pogląd strony pozwanej wyrażony w odpowiedzi na pozew. W niniejszej sprawie ani nie zostały zawnioskowane dowody w

dużej ilości, ani przedsiębrane czynności skutkujące dużym wysiłkiem i nakładem pracy pełnomocnika, a sprawa nie należała również do zawiłych czy skomplikowanych.

O kosztach sądowych rozstrzygnięto w oparciu o przepis art.113 ust. 1 i ust 2. pkt 1 ustawy o kosztach sądowych, wszak powódka była zwolniona od kosztów sądowych nakazując ich uiszczenie na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Kłodzku, przy czym w przypadku powódki poprzez ściągnięcie z zasądzanego w pkt I-ym wyroku roszczenia.